

Савецкая БЕЛАРУСЬ

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі:
Менск, Літэрацка-выдавецкі аддзел Палітычнага ўпраўлення Заходняга фронту.

Выданьне рэўкому сацыялісткай савецкай рэспублікі Беларусі. № 39 (49). Серада, 29-га верасьня 1920 г.

Што пані на гэта скажуць.

Польскія пані ў хэўры з польскімі нібы сацыялістамі—гэтымі прадаўшымі ім служкамі—адным з умоваў міру з Савецкай Расеяй ставяць рубам пытаньне аб самавызначэньні народу ў „якіе жывуць між Польшчай і Расеяй“.

Гэта пытаньне пані паднялі на козыр не бяз задняе думкі. Іначай, на вошта ім было-б мець лішні клопат, ад якога ім ніякае выгады не даставецца. Шпраз цэлы год свае акупацыі Беларусі панства не зрабіла ні аднаго кроку, каб хоць даць паказ аб сваём добрым аб самавызначэньні захопленнага імі краю Палітыку сваю яно лічыла дэмакраткай, парадак—свабодным, а для падмацаваньня сваіх слоў і дзеяў нічога не зрабіла. І вельмі проста ды ясна чаму: беларускі працоўны народ, як адзін чалавек, „адзначыўся-б“ ад ненавіснай яму Польшчы паноў і шляхты. А гэта было-б роўна правагу ўсхваценым парадкаў „новых збавіцеляў прыгнечаных нацыяў“. І замест дачы магчымасьці беларускім рабочым і сялянам выяўляць сваю волю свабодным галасаваньнем, праз абманы, гвалты і поткуп ішло прымусовае прылучэньне да „велькай Польшчы“. Гаспадары-ж гэтай „велькай Польшчы“ спадзяваліся мець асобнай правінцыяй „крэсы ўсходні“, каб як з дойнае каровы выдойваць і багацьце Беларускага краю, і людзкі пот, і кроў. Вось і зараз, патрабуючы ў сваіх мірных умовах „самавызначэньня на-

родаў, жывучых між Расеяй і Польшчай“, і пані проста і пані „сацыялісты“ яшчэ не разстаюцца з заўсёднаю сваею думкаю прыграбці „самавызначаны імі“ беларускі народ да „земі польскай“. З гэтай мэтай і абуяў імі клопат аб Беларусі... Але гэта Савецкага правіцельства Расеі ня пужае!

У новых сваіх умовах міру яна ахвотна ідзе на гэта. Болей таго, Савецкае правіцельства патрабуе ад Польшчы ўрачыстага прызнаньня ёю незалежнасьці Беларусі, *якая была абвешчана першага сьнежня 1919 г. часовым беларускім правіцельствам.*

Гэта незалежнасьць Беларускай Савецкай Рэспублікі ў тым-жа 1919 годзе была прызнана Савецкаю Расеяй, а цяперашняй уладай Беларускай наноў падмацавана „ўрачыстым аглашэньнем“ (дэкларацыяй) Хай-жа прызнаюць яе і пані! Звольніўшыся з дапамогаю Чырвонае арміі ў 1918 годзе ад нямецкай акупацыі, а ў 1920 годзе ад польскай, беларускі працоўны народ сам патрабаваў сабе праз тысячы пастановаў—на сваіх з’ездах, сходах, зборах, нарадах і праз з’езд Саветаў—свае Беларускае рэспублікі, і ён залажыў яе, жыве ў ёй і адважна абараняе ад нападаў саміх паноў і ад падзелаў яе на часткі.

Цяпер-жа паном запозна патрабаваць выяўленьня волі беларускім працоўным народам. На вошта з гэтага пачынаецца на- нова, калі можна ёй яшчэ

падмацаваць прагалошаную два разы і раз прызнаную Савецкай Расеяй незалежнасьць Беларусі і не намагаць на граніцы на нямецкіх акапах, або нават яшчэ і на Дняпру. Лепі замест к ні да чаго няпрычэпнага самавызна-

чэньня хай-бы пані запыталі ў беларускіх рабочых і сялян, ці яны хочуть падзелу свае Савецкае Сацыялісткае краіны Гэта было-б разумней. Шго пані, на гэта скажаце? Ці каўна пачуць!

Янка Кліч.

Абарона Савецкіх Рэспублік.

(Весткі з фронту, атрыманы ад Палкава Штабу Рэвалюцыйнага Ваеннага Савету Рэспублікі за 27-е верасьня).

Заходні фронт.

У 20 вярстах паўденна-заходней Слоніму і усходней Кобрыву бойкі дробнага значэньня.

У ваколіцы Прыпеці чыннасьці разведчыкаў.

Паўденна-Заходні фронт.

У 20 вярстах паўночна-усходней Роуна мы занялі некалькі сяленьняў.

У Праскураускай ваколіцы мы пакінулі горад Праскурау.

У Стара-Канстантынаўскім районе адбываюцца бойкі з варожай коньніцай.

Ваенком Палкава Штабу Данішэўскі.

Рух рэвалюцый на усім сьвеце.

Рабочыя не здаюцца.

Як паведамляюць з Лёндану, пытаньне аб забастоўцы зусім ужо выясьнілася ў тым сэнсьсе, што яна будзе, бо рабочыя адмовіліся перадаць пытаньне аб прыбывьці на разгляд трацейскага суда.

Танкі проці рабочых.

Вакол Лёндану сабраны вельмі шмат танк ў. Прадст ўнікі парлямэнту і Лёйд-Джордж не пакідаюць Лёндану на выпад калі б правядыры вуглякоў пажадалі пабачыцца з імі ў прыягу тых двух дэён, якія засталіся да забастоўкі.

Таварыскасьць італьянскага пралетарыяту.

Длісчык з Італіі паведамляе, што ўплыў Расеі на італьянскі

пралетарыят аграрнага. Партовыя рабочыя ў першы чарод разгружаюць сыроц, неабходна для знятых рабочымі хвабрык Чыгуначнікі стараюцца дастарчаць тавары беспасрэдна ў сельска гаспадарскі саюзы. Сяляне абцягаюць дстарца рабочым харчы. Рабочыя электрычных станцыяў перашкодалі перыву току і гэтым далі магчымасьць прадаваць на фабрыках, занятых рабочымі.

У рады Камуністкага Інтэрнацыяналу.

Незалежныя сацыялісты пастанавілі на мітынгу у Франкфурце далучыцца да ІІІ Інтэрнацыяналу. У цэлым рэда іншых нямецкіх г ралоў сходы незалежных сацыялістаў высказаліся за далучэньне да ІІІ Інтэрнацыяналу.

Сацыялісты паўденна-амэрыканскай рэспублікі Уругвай пастанавілі далучыцца да ІІІ Інтэрнацыяналу.

У Савецкай Расеі.

Пратэст праціў неданушчэньна расейскай дэлегацыі.

Дэлегацыя расейскіх прафэсійных саюзаў зьявілася да ангельскага рабочага савету з адвадай у справе неданушчэньна дэлегацыі ў Лёндан.

Наплыў дабрахвотнікаў.

У Барнауле наплыў дабрахвотнікаў на Заходні фронт аграмадны. Ідуць камуністы, рабочыя, сяляне, Чырвоныя партызаны. Ідуць пешыя і конныя з аружжам у руках. 10 верасьня пашла партыя дабрахвотнікаў на дапамогу фронту. У павегах Томскай губ. пасьпешна збіраюць сёдлы, стрэльбы, шашкі і іншыя прылады.

Змаганьне з голодам.

Раскладка хлеба ў Вяцкай губ. праходзіць вельмі ўспешна. 27 сільняў дзілі хлеб поўнасьцю. Сяляне абцягваюць вышэйшы раскладку без харчавых атрадаў.

Ва ўсёй Харэўскай губ. засеяна ўжо блізка 70 працэнтаў усяго пасевнага абшару. Землі чырвонаармейцаў абсеены на палову.

У Курскім павеце ўспешна ідзе раскладка — выпаўне на раскладкі 60 працэнтаў рагатай жывёлы.

На новай дарозе.

Савецкая ўлада, аддаўшы зямлю ў рукі сялян, прызвала ўсе лепшыя сілы вёскі на барацьбу са старымі прывычкамі аднаасобнай працы. Сьведомасьць вялікай сілы злучанай працы, агульнай барацьбы з рывалюцкай усё глыбей западае ў новую вёску. Вось што кажуць аб гэтым пісьлькі сялян з месц:

„Мы працуем грамадою.“

Гэтак гаркліва заяўляе селянін Дуброўскай воласьці Смаленскай губ., тав. Бадзёў.

„Дружна сям'ёй,“ піша ён, „дамагаем мы нашым мобілізаваным сялянам. Ніхай яны на хроньде будучь сукакойны за сваю гаспадарку, за жонак і дзяцей. Агульнай працаю воласьці сабралі збожжа і пакосы.“

На полі 50 сямействам чырвонаармейцаў засяваюцца на зіму.“

Гамузам куды хутчэй.

Такую думку выказуе селянін Дзьмітрэў, вёскі Татарцева, Уладзімірскай губ.

„Для маладзёбы жыта аблетнега ўраджаю“ расказуе ён „грамаднае нашай вёскі адабралі ў кулакоў малатарні і вееўкі і ўсім абшчам малацілі. Работа зроблена ў два разы хутчэй.“

Расьце сьведомасьць, што толькі злучанымі сіламі, арганізаванай працаю можна вавесьці сялянскую гаспадарку з такога дражнага становішча.“

Польшча і Літва.

Пратэст Польшчы проціў чыннасьцяў літоўскіх войск.

22 верасьня кн. Сянега зьявіўся да міністра загранічных спраў літвы Пуршыкам з тэлеграмай, у якой заяўляе, што літоўскія войскі далей займаюць польскія абшары і сьцягваюць у польскіх патруляў. Такім чынам, літоўская армія, як кажа Сянега, засланыя груповаўныя большавіцкіх войск і пмат перахваджае палікам Дзеля таго, што гэтае сьцягоўшча немагчыма з погляду дабрабату польскай арміі, польская вайсковая ўлада рашыла прыняць патрабныя крокі, пакінуўшы сабе поўную волю чыннасьцяў. Ждаючы, аднак, мінуць узброенага непаразуменьня з Літвой, польскае правіцельства гатова разрашыць спакойным чынам польска-літоўскае непаразуменьне.

Польшча, аднак, павінна зрабіць патрабныя вышэйшы факту аб тым, што літоўскае правіцельства не выпунае настаповаў Лігі нацыяў.

Перадача польска-літоўскага непаразуменьня на суд Лігі нацыяў.

З Коўны паведамляюць, што літоўскі міністар загранічных спраў зьявіўся ў Варшаву з заявай аб згодзе Літвы падаць польска-літоўскае непаразуменьне на суд Лігі нацыяў.

Чуткі з за-граніцы.

Не шкадуць грошаў.

У Баварыі выкрыты плян манархічнага перавароту і выяўлена, што французскае правіцельства дамагае ба-варскім манархістам грашыма.

Мітынг з удзелам савецкіх прадстаўнікоў.

У Хрыстыаніі (Нарвэгія) адбыўся вялікі мітынг, на-каторым было да 450 членаў праўленьняў розных прафэсійных саюзаў, у тым ліку прадстаўнікі расейскіх праф. саюзаў: Лазоўскі, Лебдзёў і інш.

У стане бел гвар-дзейцаў.

Згаварыліся.

Пятлюра і Ўрангэль дайшлі да згоды і пачер выдуць наступ на супольнаму пляну.

Ўрангэлеўская мобілізацыя.

Ўрангэль выдаў павелікі аб тым, каб у працягу двух месяцаў вярнуліся з заграўнаў ў Паўднёвую Расею ўсе ахвіцэры, чыноўнікі і салдаты. А хто астанецца заграўнаў пасьля гэтага тэрміну, будзе лічыцца дэзертырам.

Рвуцца з-пад ярма.

У Севастопалі паліцыя за-трымала рэвалюцыянера Сапенкава; з захопленых пры ім паперак высьмелца істнаваньне ў Крыме рэвалюцыянай арганізацыі.

Як паведамляюць газеты, у Севастопалі з прычыны гвалтаў проціў рабочых саюзаў пачынаюцца забастоўкі.

Па Беларусі.

Савецкая праца у Несьвіжы.

Пры Несьвіжскім адзеле народнае асьветы арганізавана камісія па змаганьне з малалетнімі праступнікамі. У склад камісіі ўваходзяць: прадстаўнік народнай асьветы, народны судзьдзя і доктар. Абавязкам камісіі ёсьць разгляд справ ў малалетніх праступнікаў, пішчажэньне прычыны праступленьняў, арганізацыя дому працы для малалетніх праступнікаў.

27 га версьня ў Несьвіжскім павеце пачынаецца гідзень помачы працоўнай школе. Будзе пастаўлен рад спецтэляў, прычым плата за ўход будзе брацца школьнымі надручкамі.

Мобілізацыя у Слоніжскім павеце. +

Мобілізацыя праходзіць вельмі ўспешна. Штодзень атпраўляюцца партыі мобілізаваных і дабрахвотнікаў, па-

З „Чырвонага Евангэля“ Васіля Князева.

Ня гатка пара, каб ў бланітах вітаць, Вораг сьмерць нясе нашым свабодам, Альбо — проціў народу узброеным стаць, Альбо узброеным — поруч з народамі! Усё-ж, што бецца-віляе між двух берагоў,

То гарыць, то надзеі хавае, Ня маючы брацьцяў, ні лютых врагоў, Нямінуца згібае.

Пэралажыў Адам Чырвоны.

ступаючых у Чырвоную армію.

Штодзень для мобілізаваных нвалджваюцца мітынгі. На апошнім мітынгу, на яким было больш тсячых мобілізаваных, была аднагласна прыята рэзалюцыя, у якой зныкляюцца, удзіўшыся ў песьную сямю нашай вялікай Чырвонай арміі, цвёрда ста-яць на сваіх пасах, чэстна абаралі сапрэдную і спра-вядлівую ўладу рабочых і сялян і моцна помсьць польскай шляхце і панам. Рэзалюцыя накладвае зьявагу на тых, хто хаваецца ад зьяўкі, а гэтак сама на тых, хто укравае здраднікаў працоўнага люду.

Бібліятэчная справа у Магілёўскім павеце.

Магілёўская гарнізонная бібліятэка вельмі добра працуе. Лік кніг к ля 200. Чытачоў болей 1000. Лік гэта павялічваецца з кожным днём. Ёсьць 21 пераездная бібліятэка.

Добрахвотнікі на Ўрангэлеўскі фронт.

З часьцей Магілёўскага гарнізону наісьваюцца пмат ахвотнікаў на Ўрангэлеўскі фронт.

Чырвонаармейцы прыходзяць групамі ў 5—6 чалавек і просьць атаравіць іх на Поўдзень.

Па Менску.

Дом супачынку для т. т. чырвонаармейцаў.

Губэрнскі Эв куцаўны адзел паставіў прысабодіць пад дымч супачынку для чырвонаармейцаў знаходзячыся ў ваколіцах Менску вачы. Мясца на ўвазе пабудавань асобныя дачыны гарадкі для пасяленьня ў іх выздаўляючых і патрабуючых супачынку чырвонаармейцаў, прычым у гэтых гарадках будунь устроены ўсе неабходныя ўстановы, як клубы, тэатры, бібліятэкі, чайныя, сталовыя, прыкмахерскія, дактарскія пакоі і інш.

Часопіс кабеты-работніцы і сялянкі Беларусі.

Кабеты вескі.

Непамёрная праца і цемната, якія заўсёды панавалі ў вёсцы, палажылі свой знак на вашу кабечную чулую душу. Вы і да гэтага часу ня можаце адрачыся ад таго погляду, які вам быў утлумачаным старым жыццём.

Палядзіе на мужчынаў—работчыкаў і сялян вёскі. Гэта-ж ваши браты і таварышы. Яны ўжо даўно скінулі з сябе апошніе кавалі ланцугоў і моцнаю мазолістаю рукою будуюць новае вольнае жыццё. Яны ўсюды ідуць першымі.

А вы, кабеты, засталіся да лёка ззаду.

Чым-жа вы горшыя? На ваших руках так с ма шмат мазалёў. Вы ня менш мужчынам рабілі і робіце будзённай працы.

Дык годзі таптацца на адным мейсцы! Годзі ісьці ззаду!

Ідзіце, кабеты, у рады та вяршыаў мужчынаў! Ідзіце разам з імі будаваць новае лепшае жыццё.

Цяпер на вёсках творыцца шмат розных арганізацый: саюзаў, прасветных гурткоў і інш. Зацікавайцеся ў гэтых арганізацыях і працуйце. Праца ваша там будзе вельмі карыснай і патрэбнай для агульнай справы.

Усе да працы!

Савецкая ўлада адчыняе школы—ідзіце вучыцца. Насаромайцеся, што вы ўжо ўзрослі і вучыцца позна. Вучыцца ніколі ня позна. Толькі вучыцца вы зразумеце ўсе тое, што робіцца на свеце.

Вы яшчэ жывіце ў глухіх вёсках, брудных і закураных хатах, непамёрна прапуцеце і, апрача чорнага хлеба, нічога

ня бачыце. Але гэта ня доўга працягнецца. Ковчым з нашым замежным ворагам і па чвём будавацца. Ня будзем жыць так, як жылі да гэтаў. Толькі, кабеты, трэба памятаць, што ад вас саміх залежыць, каб зноў не вярнулася тое паганнае старое жыццё, жыццё, якое нясе цемру, няволю і сьмерць нашым братам—работчыкам і сялянам, якія вырвалі волю з рук пановаў і капіталістаў.

Ідзіце працаваць разам з мужчынамі. Не зьвяртайце ўвагі і ня слухайце, што вам будуць кажаць ваши дзяды і бацькі, якіх ніяк ня можна вырваць з гвілога балота, куды іх утаптала старое жыццё.

Вучыцеся ў мужчынаў, як трэба арганізавацца, і тварыце арганізацыі самі. Растворыце ўсе і прыцягніце да працы тых дзяўчат, якія сядзяць у хаце, трым юцца за матчыну спадніцу і баяцца паказацца на сьвет, якіе толькі ў кавалку хлеба і ў прычаканьні „добрага жаніха“ бачаць усё характэрнае свайго дзядзючэга жыцця.

Гэтакі пагляд даўна павінен загінуць.

Ва прычаканьні волі, дык павінны карыстацца ёю і нявучыцца жаць ня так, як жылі да гэтаў.

Вы, кабеты, дачакалі роўнасьці, дык павінны прыняць роўны ўдзел у адбудаваньні новага лепшага жыцця.

Дык хутчэй і сьмялей да працы!

Кабеты ў Савецкай Расеі ўжо працуюць. Расьпе кабечны рых на усім свеце. Пра сьніцеся і хутчэй ідзіце да працы і вы, кабеты беларускіх вёскаў!

М. Лучазарскі.

По Беларусі.

Арганізацыя кабет у Несьвіжы.

Пры несьвіжскім партыйным камітэце арганізавалася секцыя па рабоце паміж кабетаў. Выдзелена асобная камісія па скліканьню дэлегацкага сходу кабетаў-работніцаў. Дзеля таго, што ў горадзе мала фабрычна-завоцкага насяленьня, маенца ўвесь цяжар працы перанесці ў вёску.

Сход чырвонаармеек.

У м. Барысаве адбыўся агульны сход чырвонаармеек, зроблены ў дзень работы паміж кабетаў з мэтай унявучыць чырвонаармеек у шырокую партыйную работу. Пасьля разгляду розных пытанняў былі выбраны прадстаўніцы ў паддзел пайка і на партыйную рабочую катэдру.

Змагайцеся самі!

Кабеты, вясковыя кветкі,
Годзі ў балоце расьці,
Годзі, зямлі роднай дзеткі,
Бяз сонца і сьвету цвісьці.

Зьдзек пана і вёскі цямнота
Кавалі кабечны ваши лёс:
Жылі вы, дзе гора, бяда,
Дзе мора ад поту і сьлёз.

Былі вы нібы і ня людзі,
Ад працы хоць чулася боль,—
Балелі вам плечы і грудзі
І знак быў—крывавы мазоль.

Цяпер-жа вы вольныя птушкі,
На пана ня трэба рабіць!..
Сьцяг працы з чырвонай істужкай
Ідзіце і вы бараніць.

Бярыце сярпы і лапаты,
Мы ворага зможам ураць—
Прагонім паноў усіх з хаты,
І сьвята настане для нас.

Мы кройю здабытую волю
Самі павінны трымаць...
Дык куйце і вы сваю долю,
Хай стук ваши далёка чуваць!
М. Кудзелька.

Кабеты былі дагэтуль пад двойной няволяй—цярпелі разам з мужчынамі царскі і панскі прыгон і ня мелі роўнасьці ў правах з мужчынамі. Савецкая ўлада гэту няпраўду скасавала, і цяперака кабета—паўнапраўны свабодны грамадзянін Савецкае краіны.

Кабета умела многа цярпець і пакутаваць у старыя часы—хай-жа пры свабодзе сумея стаць вольным грамадзянінам і шчырым абаронцам звабываў рэвалюцыі!

У Савецкай Расеі.

Добры прыклад.

Кабеты сяла Балыклей Царыцынскай губ. рашылі сабраць воўны і нарабіць пёльных панчоў і рукавіц для гарадзкой беднаты.

На адну дарогу барацьбы.

У першых чыстах верасьня ў Баку адбыўся зезд рэвалюцыйных народаў Усходу. Паміж 1890 дэлегатаў было 55 кабетаў. Калі дэлегаты пакляліся на кінжалках „Пабыдзіць, ці ўмерці“, кабеты далучыліся да гэтай прысягі і ў той момант скінулі свае пакрывалы (чалры).

На пярэдадні сьветлай будучыны.

У Владаўкаўскае на безпартыйнай абласной канфэрэнцыі кабетаў работніцаў былі і дэ-

легаткі ад гарынак, інгушак і персіянак. Адна інгушка, выслушаўшы даклад аб ахове юнацтва і м. царства, закричала: „цяпер я сьмела мгу памерці, бо сваімі вачыма бачу, што ёсьць сям'я прадаўнікоў, і ведаю, што дзедзімае ня будзе з аб'ятымі“. Другая, зашлякнўшы, заявіла: „цяпер я зусім паверыла, што камунізм ёсьць зарніца сьветлай будучыны. Ад імя сьвёбэр свайх сялянскіх вітаю правальную рэвалюцыю і Чырвоную армію.“

У мяне ўсяго 6 сыноў, і 4 з іх на фронце. Я буду хваліцца, калі мае дзедзі паложыць там свае галовы за свабоду“.

Самі інгушкі, персіянкі і гаранкі зрабілі пярэдадню канфэрэнцыі прасіць Савецкую ўладу не дапускаць, каб і цяпер кабеты купляліся, і прадаваліся, звольніць іх ад няволі і цемнаты.

Кабеты, мацеры і сёстры, ад в. с. многа залежыць узбадзёрыць і натніць сваіх сыноў і братоў у вялікай барацьбе за свабодную будучыню. Вы ўвайце-ж гэты свой сьвяты абавязак, колькі